

ИЛИНДЕН

ВЕСНИК НА МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“ - ТИРАНА

Јас го разбираам светот единствено како поле за културен натпревар меѓу народите - ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ

ГОДИНА XV БРОЈ 74

ТИРАНА - АЛБАНИЈА

www.vesnik-ilinden.com

ISSN 2522-4514

АВГУСТ/СЕПТЕМВРИ 2026 ГОДИНА

15 години

Во овој број

Страница 2

ВО ТИРАНА СЕ ОДРЖА 29-ТИОТ СЕМИНАР НА РАБОТНА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕВРОПА ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА ФУЕН И МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА

ПОЗДРАВЕН ГОВОР НА НИКОЛА ГУРЃАЈ НА ПРЕТСЕДАТЕЛ НА МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА НА 29-ТИОТ СЕМИНАР НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕВРОПА

Страница 3

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА, НИКОЛА ГУРЃАЈ МУ ЈА ВРАЧИ НАГРАДАТА „ИЛИНДЕН“ НА Д-Р ХАРТМУТ ЛАПНЕР, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА И ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ НА ФЕДЕРАЛНА УНИЈА НА ЕВРОПСКИ НАЦИОНАЛНОСТИ

Страница 4

ЕРВИН НИКОЛА: ПРЕДИЗВИЦИТЕ НА МАКЕДОНСКИОТ МАЈЧИН ЈАЗИК ВО АЛБАНИЈА (1944–2024)

Страница 6

КИМЕТ ФЕТАХУ: ПОТРЕБНО Е ЦЕЛОСНО ПОЧИТУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО АЛБАНИЈА

ОБРАЌАЊЕ НА АТАНАС ПЛОЧА, ЗАМЕНИК ГРАДОНАЧАЛНИК НА ОПШТИНА ПУСТЕЦ НА ПАНЕЛ-ДИСКУСИЈА „ЗАПАДЕН БАЛКАН И НЕГОВИТЕ НАЦИОНАЛНИ МАЛЦИНСТВА НА ПАТОТ КОН ЕУ“

Страница 7

ЕНДРИТ ФЕТАХУ: ПОЧИТУВАЊЕТО НА ПРАВАТА НА МАКЕДОНСКОТО МАЛЦИНСТВО Е ДЕЛ ОД ЕВРОПСКАТА ИДНИНА НА АЛБАНИЈА

Страница 8

МУЗИЧКА ГРУПА „БАЈРАМИ“ ОД ОРЕШЕК ОБЛАСТА ГОРА НАСТАПИ НА ГАЛА-ВЕЧЕРАТА ПО ПОВОД 30 ГОДИНИ ОД РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА

ПРЕТСТАВНИЦИ НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА БЕА И ВО ПОСЕТА НА ПАРЛАМЕНТОТ НА РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА

Страница 9

ПОСЕТА НА НАЦИОНАЛНИОТ МУЗЕЈ НА ДРЖАВНАТА БЕЗБЕДНОСТ И ПРИСЛУШУВАЊЕТО „КУЌА СО ЛИСЈА“ ВО ТИРАНА

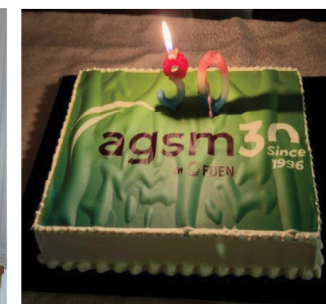
УЧЕСНИЦИТЕ ОД 29-ОТ СЕМИНАР НА РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕВРОПА, БЕА ВО ПОСЕТА НА КАТЕДРАЛНАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА „ВОСКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО“ ВО ТИРАНА И ОСТВАРИА СРЕДБА СО НЕГОВОТО БЛАЖЕНСТВО Г.Г. ЈОАН, АРХИЕПИСКОП НА ТИРАНА, ДРАЧ И ЦЕЛА АЛБАНИЈА

29-ТИОТ СЕМИНАР НА РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ТИРАНА СЕ ФОКУСИРА НА СОСТОЈБАТА НА МАКЕДОНСКО НАЦИОНАЛНО МАЛЦИСТВО ВО РЕПУБЛИК АЛБАНИЈА

ИСТОРИСКИ НАСТАН ЗА МАКЕДОНЦИТЕ ВО РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА: ВО ТИРАНА, РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА СЕ ОДРЖА 29-ТИОТ СЕМИНАР НА РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕВРОПА, ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА ФУЕН, ВО СОРАБОТКА СО МАКЕДОНСКОТО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА.

NGJARJE HISTORIKE PËR MAQEDONASIT NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË: SEMINARI I 29-TË I GRUPIT TË PUNËS SË MINORITETEVE SLLAVE NË EVROPË U MBAJT NË TIRANË, REPUBLIKA E SHQIPËRISË, I ORGANIZUAR NGA FUEN, NË BASHKËPUNIM ME SHOQATËN MAQEDONASE "ILINDEN"-TIRANË.

A HISTORIC EVENT FOR MACEDONIANS IN THE REPUBLIC OF ALBANIA: THE 29TH SEMINAR OF THE WORKING GROUP OF SLAVIC MINORITIES IN EUROPE WAS HELD IN TIRANA, REPUBLIC OF ALBANIA, ORGANIZED BY FUEN IN COOPERATION WITH THE MACEDONIAN ASSOCIATION "ILINDEN"-TIRANA.

Македонски весник „Илинден“

СЛЕДЕТЕ НЁ

ВО ТИРАНА СЕ ОДРЖА 29-ТИОТ СЕМИНАР НА РАБОТНА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕВРОПА ВО ОРГАНИЗАЦИЈА НА ФУЕН И МАКЕДОНСКО ДРУШТВО "ИЛИНДЕН"-ТИРАНА

Во Тирана од 04 - 06.2026 година се одржа 29-тиот Семинар на Работна група на словенските малцинства во Европа во организација на Федералната унија на европски националности (ФУЕН) во соработка со Македонско друштво "Илинден"-Тирана.

Македонското друштво "Илинден"-Тирана, за прв пат во Тирана е организатор на Семинарот на словенските малцинства во Европа со учесници од 20 организации, 40 преставници. Посебна чест претставува да се биде домаќин на пријатели и соработници од 11 држави: Албанија, Германија, Австрија, Словенија, Хрватска, Естонија, Украина, Унгарија, Србија, Италија и Словачка.

На свечено отворање се обрати, Никола Ѓурѓај, претседател на Македонско друштво "Илинден"-Тирана и д-р Хартмут Лајпнер, Претседател на Работната група на словенски малцинства (АГСМ) и потпретседател на Федералната унија на европски националности (ФУЕН).

Потоа, работата продолжи со тематски презентациски панел „Положбата на македонското национално малцинство во Република Албанија“ и изложба на тема „Образование на мајчин македонски јазик во Република Албанија“.

Овогодинашениот Семинар се фокусира на состојбата на македонско национално малцинство во Република Албанија, се одржува од денска до 7 јуни во Тирана, Република Албанија.

На семинарот учествуваат, д-р Хартмут Лајпнер, Претседател на Работната група на словенски малцинства (АГСМ) и потпретседател на Федералната унија на европски националности (ФУЕН), г-ѓа Гента Тафа (Бунго), Комесар за заштита од дискриминација во Албанија, г-ѓа Етлева Будини, пратеник во албанскиот парламент за округот Драч, г-дин Незир Меча, потпретседател на Македонското друштвото "Илинден"-Тирана, м-р Естела Карамешиноска, секретар на Македонското друштвото "Илинден"-Тирана, г-дин Атанас Плоча, заменик градоначалник на општина Пустец, проф.д-р. Кимет Фетаху, почесен претседател на Македонска алијанса за европска интеграција, г-дин Ендрит Фетаху, потпретседател на Македонска алијанса за европска интеграција, г-дин Дејан Чулафиќ, предавач на Универзитетот „Луиџ Гуракуќи“ Скадар, г-ѓа Ентела Бињаку, директорка на „Хариет Марино“, од влашкото малцинство во Албанија, г-дин Ервин Никола, новинар, преставник на македонското малцинство во Албанија

Македонското друштвото "Илинден"-Тирана од 16 мај 2015 година е член на Федералната унија на европските националности (ФУЕН) и Работната група на словенски малцинства (АГСМ).

ПОЗДРАВЕН ГОВОР НА НИКОЛА ЃУРЃАЈ НА ПРЕТСЕДАТЕЛ НА МАКЕДОНСКО ДРУШТВО "ИЛИНДЕН"-ТИРАНА НА 29-ТИОТ СЕМИНАР НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕВРОПА

Mirëmbërëma, Добровечер!

Добредојдовте во Тирана, Република Албанија!

Почитувани гости,

Дами и господа,

Драги пријатели,

Почитувани присутни,

Денес имаме чест и особено задоволство да го отвориме 29-тиот семинар на АГСМ (Работна група на словенските малцинства), кој се одржува тука во Тирана, во организација на ФУЕН, а во тесна соработка со Македонското друштво „Илинден“-Тирана.

Македонското друштво „Илинден“-Тирана пред точно 11 години испиша историја, станувајќи првото здружение од Република Албанија кое стана рамноправен член на ФУЕН. Затоа, ова е навистина значаен и голем ден за Република Албанија, за македонското национално малцинство, но и за самото друштво „Илинден“.

За првпат во Тирана се собрани претставници на 20 организации, со вкупно 40 делегати кои доаѓаат од 11 различни држави: Албанија, Германија, Австрија, Словенија, Хрватска, Естонија, Украина, Унгарија, Србија, Италија и Словачка. Вашиот престој тука е доказ дека мостовите на соработка не познаваат граници.

Македонското национално малцинство во Република Албанија е едно од најстарите малцинства на овие простори. Тоа е автохтоно население кое со векови опстојува и живее во околу 50 села долж албанско-македонската граница, во областите Голо Брдо, Преспа, Гора, во селото Врник, областа Поле, како и во поголемите урбани центри како Тирана, Драч, Елбасан, Поградец, Корча и Кукс. Македонците во Албанија отсекогаш биле мирољубиви, лојални граѓани, луѓе кои активно и со висок интегритет придонесувале и придонесуваат во сите сфери на албанското општество.

Овој семинар е силен потсетник дека различностите се нашето најголемо богатство. Во свет кој брзо се менува, нашиот глас, нашата култура и нашиот идентитет зависат токму од ваквите платформи каде што учиме едни од други, се поддржуваме и заеднички чекориме кон европските вредности на меѓусебно почитување. Размената на искуства на овој 29-ти семинар сигурно ќе ни даде нова енергија и нови идеи за идни проекти.

Искрено се радувам што денес сме собрани во волкав број на овој значаен настан. Мојата желба е ваквите средби да станат уште почести во иднина, бидејќи само преку заедничка посветеност и цврста соработка ќе успееме да ги зачуваме од заборав скапоцените вредности, традицијата, јазикот и културното наследство на Македонците во Република Албанија.

Истовремено, во името на Македонското друштво „Илинден“-Тирана, упатувам искрена и длабока благодарност до ФУЕН и АГСМ за нивната континуирана, несебична поддршка низ годините.

Ви посакувам успешна работа на семинарот, пријатен престој во прекрасната Тирана и незаборавни дружби!

Ви благодарам на вниманието!

ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА МАКЕДОНСКО ДРУШТВО „ИЛИНДЕН“-ТИРАНА, НИКОЛА ЃУРЃАЈ МУ ЈА ВРАЧИ НАГРАДАТА „ИЛИНДЕН“ НА Д-Р ХАРТМУТ ЛАЈПНЕР, ПРЕТСЕДАТЕЛ НА РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА И ПОТПРЕТСЕДАТЕЛ НА ФЕДЕРАЛНА УНИЈА НА ЕВРОПСКИ НАЦИОНАЛНОСТИ

Претседателот на Македонско друштво „Илинден“-Тирана, Никола Ѓурѓај, во рамките на 29-тиот Семинар на Работната група на словенските малцинства во Европа, организиран од Федерална унија на европски националности во соработка со друштвото, му ја връчи почесната награда „Илинден“ на д-р Хартмут Лајпнер претседател на Работната група на словенските малцинства и потпретседател на Федерална унија на европски националности и на Матиц Гермовшек Жнидаршич, координаторот на работна група на словенски малцинства.

Почесната награда „Илинден“ за 2026 година беше доделена на Работната група на словенските малцинства при ФУЕН, за особен придонес кон македонското национално малцинство во Република Албанија и за поддршката на Македонско друштво „Илинден“-Тирана.

„Огромна чест ми беше, во име на друштвото и на македонското национално малцинство во Република Албанија, лично да му ја предадам почесната награда на почитуваниот д-р Хартмут Лајпнер“, истакна претседателот Никола Ѓурѓај.

ЕРВИН НИКОЛА: ПРЕДИЗВИЦИТЕ НА МАКЕДОНСКИОТ МАЈЧИН ЈАЗИК ВО АЛБАНИЈА (1944–2024)

Во рамките на 29-от Семинар на Работната група за словенски малцинства во Европа, организиран од Федералната унија на европски националности во соработка со Македонското друштво „Илинден“–Тирана, се одржа тематски панел насловен „Позицијата на Македонското национално малцинство во Република Албанија“, а беше отворена и изложба на тема „Образование на македонски мајчин јазик во Република Албанија“.

Во тематскиот панел за презентација, г-дин Ервин Никола, новинар и претставник на Македонското малцинство во Албанија, се осврна на темата „Предизвиците на наставата на македонскиот мајчин јазик во Албанија (1944–2024)“, презентирајќи ги историските случувања, достигнувањата и актуелните предизвици поврзани со зачувувањето и унапредувањето на образованието на македонски јазик во Албанија.

Предизвиците на наставата на македонскиот мајчин јазик во Албанија (1944–2024)

За време на Втората светска војна, Македонците во Албанија им се придружија на албанските партизани за да се борат против наци-фашизмот и да помогнат во ослободувањето на земјата. Преку нивните жртви, во 1944 година, Македонците беа признати како национално малцинство во Преспа, Голоборд и Верник, добивајќи го правото на образование на македонски мајчин јазик и на развој на нивната култура и традиции.

Договорот меѓу Албанија и Југославија во тоа време го отвори патот за размена на наставници, овозможувајќи им на новите генерации Македонци и Албанци да го учат својот мајчин јазик.

Предавањето на македонскиот мајчин јазик во Албанија е еден од клучните елементи за зачувување на националниот идентитет на македонското малцинство. Неговото патување од 1944 година до денес е приказна за предизвици, напори и достигнувања.

Организираниот почеток на наставата на македонски јазик беше означен во декември 1944 година, кога, врз основа на договорот меѓу Албанија и Југославија, пристигнаа наставници од Македонија. Тие почнаа да работат во селата Преспа, Верник во Девол и неколку села во Голоборд. Со сериозен недостиг на дидактички материјали, вклучувајќи книги и учебни помагала, првите наставници, како што се Борис Малевски и Никола Беровски, ги поставија темелите на образовниот систем на македонски јазик.

И покрај големите предизвици, доаѓањето на македонските наставници означи важен момент во образовната историја на македонското малцинство.

Покрај наставата во училиштата, тие се вклучија во културниот живот на заедницата, ширејќи ја еманципацијата и општествениот развој, вклучително и создавањето мали библиотеки на македонски и албански јазик.

Влијанието на Резолуцијата на Информбирото (1948)

Резолуцијата на Информбирото од 1948 година донесе прекин на албанско-југословенските односи и протерување на македонските наставници. Овој настан имаше сериозни последици врз образованието на македонски мајчин јазик, што доведе до затворање на училиштата во областа Голо Брдо.

Само во областа Преспа еден од нив, Никола Беровски, остана посветен до крајот на својот живот, составувач и прв преведувач на учебници за ова малцинство од учебниците на албанското национално училиште, кои беа исто така малкубројни како дозвола. Тој работеше како наставник, директор на училиште и за квалификација на првите наставници за овие училишта. Тоа беа учениците кои први дипломираа од седмо одделение на седумгодишното училиште и, по кратки курсеви што траеја неколку недели, станаа наставници.

Угледниот наставник на ова малцинство, неуморниот активист за култура и развој на малцинствата, Борис Малевски, исто така работеше со голема посветеност во текот на овие години.

Во тешки услови кога недостасуваа учебници на мајчин јазик и други дидактички средства, првите учители од оваа генерација, Ефтим Арѓири, Борис Стојани, Љазо Ристо, Трајанка Јани, Василика Ставре итн., работеа вредно. Охрабрување и инспирација за сите малцинства, а не само, беше познатиот писател, син на ова малцинство, Стерјо Спасе. Неговото дело широко го одразуваше животот во сите димензии, не само на македонското малцинство. Во своето обемно дело тој ги одразуваше и историјата, културните традиции, стремежите за развој и напредок.

Важни чекори во развојот на образованието беа направени со доаѓањето на првите учители од ова малцинство со педагошко, а подоцна и високо образование. Со текот на годините, постепено се подобруваше обезбедувањето учебници на македонски јазик до четврто одделение во основно училиште и на албански јазик за сите седми, а подоцна и осми одделенија. Во педесеттите години, во Пустец беше отворено седумгодишно училиште, а подоцна и во селото Долна Горица (Мало Горица), а по него следеше и унифицираното средно училиште во Пустец. Условите, училишната опрема и наставните средства беа подобрени. Покрај наставата, наставниците постојано биле активни во културниот и уметничкиот живот на селската младина.

Придонесот на Никола Беровски во обуката на малцинските наставници, во преводот и составувањето учебници за четирите одделенија на основните училишта е голем. Тој превел и составил над 80 наслови учебници за 1-4 одделение од основно училиште. Во годините 1945-1990, учебници на мајчин македонски јазик се користеле само во 1-4 одделение по предметите основно образование, македонски јазик, читање, математика, природни науки и историја на Албанија. Во сите предмети и учебници биле имплементирани соодветните програми одобрени од Министерството за образование за малцинството.

Кога зборуваме за учебниците на македонското малцинство, не можеме а да не го споменеме непроценливиот придонес на писателот Стерјо Спасе, кој тесно соработувал, му помагал на Никола Беровски и ги уредувал речиси сите малцински учебници. За да им помогне на наставниците и не само, Никола Беровски, во соработка со Стерјо Спасе, составил помошни учебници како што се граматика на македонскиот јазик, Македонско-албански речник и превел неколку литературни книги од албански на македонски јазик.

Образованието во периодот на демократијата (1990–2024)

По 1991 година, со демократските промени во Албанија, се создадоа нови можности за развој на образованието на македонски јазик. Македонскиот јазик беше интегриран во наставните програми на осумгодишните училишта, а бројот на учебници и наставни материјали се зголеми. Помошта што ја даваше Република Македонија за печатење учебници беше од особено значење.

Покрај формалното образование, беа развиени и културни и медиумски иницијативи, како што се весници, локално радио и телевизија на македонски јазик. Големо достигнување беше отворањето на лекторатот по македонски јазик на Универзитетот во Тирана и неговото вклучување во студиските програми за национални малцинства на Универзитетот „Фан С. Ноли“ во Корча.

По 1990 година, задачата за координирање на работата за составување учебници на македонски јазик ја имаше Фоте Никола, кој соработуваше со наставникот Цветко Малевски.

Современи предизвици и перспективи

Демографските промени, миграцијата на македонското население од руралните средини во градови како Тирана, Корча, Елбасан, Драч, создадоа нови предизвици за зачувување на наставата на мајчин јазик. Законот за заштита на правата на националните малцинства во Албанија и неговите подзаконски акти даваат правна основа за проширување на образованието на македонски јазик во урбаните населби, но и во областите Гора и Голо Брдо.

Во иднина, потребна е тесна соработка меѓу владите на Албанија и Македонија за да се обезбеди институционална, логистичка и финансиска поддршка за наставата на македонски јазик. Понатаму, треба да се развијат програми за обука и квалификација на наставниците, како и подготовка на учебници што ги одразуваат современите стандарди.

Наставата на македонскиот мајчин јазик во Албанија има богата и сложена историја, која одигра важна улога во зачувувањето на културниот и националниот идентитет на македонското малцинство.

И покрај предизвиците, досегашните достигнувања ја покажуваат важноста на континуираните напори за понатамошен развој на образованието на мајчин јазик, прилагодувајќи го на денешните потреби и реалности.

КИМЕТ ФЕТАХУ: ПОТРЕБНО Е ЦЕЛОСНО ПОЧИТУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО АЛБАНИЈА

Во рамките на 29. Семинар на Работната група за словенски малцинства во Европа, организиран од Федералната унија на европските малцинства (ФУЕН) во соработка со Македонското друштво Илинден-Тирана, се одржа тематскиот панел „Положбата на македонското национално малцинство во Република Албанија“, како и изложбата „Образованието на мајчин македонски јазик во Република Албанија“.

На панелот свое излагање имаше почесниот претседател на Македонска алијанса за европска интеграција, проф. д-р Кимет Фетаху, кој говореше на тема „Реалноста и проблемите на малцинствата во Република Албанија“.

Во своето излагање, Фетаху истакна дека прашањето на етничките заедници и националните малцинства претставува едно од најважните прашања поврзани со човековите права во современа Европа. Тој нагласи дека и покрај позитивните чекори направени во последните децении, националните малцинства во Албанија и понатаму се соочуваат со бројни предизвици во областа на образованието, медиумите, политичкото претставување и институционалната поддршка.

Посебен акцент беше ставен на потребата од почитување на принципот на слободно самоопределување, гарантирање на образованието на мајчин јазик, обезбедување пристап до јавните медиуми и подобрување на застапеноста на малцинствата во државните институции и во Парламентот на Албанија.

Фетаху потсети дека македонското национално малцинство во Албанија има долгогодишно историско присуство и придонес во општествениот живот на земјата, при што нагласи дека почитувањето на малцинските права претставува важен показател за демократскиот развој и европската интеграција на државата.

Во заклучокот од своето излагање, тој повика на понатамошно усогласување на законодавството и институционалните практики со европските стандарди за заштита на националните малцинства, со цел изградба на вистински мултиетничко, мултикултурно и демократско општество.

ОБРАЌАЊЕ НА АТАНАС ПЛОЧА, ЗАМЕНИК ГРАДОНАЧАЛНИК НА ОПШТИНА ПУСТЕЦ НА ПАНЕЛ-ДИСКУСИЈА „ЗАПАДЕН БАЛКАН И НЕГОВИТЕ НАЦИОНАЛНИ МАЛЦИНСТВА НА ПАТОТ КОН ЕУ?“

Почитувани присутни, драги пријатели, колеги и делегати,

За мене претставува исклучителна чест и задоволство што денес, во името на Општина Пустец и во свое лично име, имам можност да ве поздравам на овој значаен настан – 29-тиот семинар за словенските малцинства во Европа, кој годинава се одржува тука, во Тирана.

Темата на оваа панел-дискусија, „Западен Балкан и неговите национални малцинства на патот кон ЕУ?“, допира до сржта на европските вредности. Кога зборуваме за евроинтеграциите, ние не зборуваме само за политички и економски критериуми; зборуваме, пред сè, за почитување на човековите права, за заштита на

идентитетот и за унапредување на положбата на малцинствата како природен мост меѓу државите.

Општина Пустец во Република Албанија е целосно населена со автохтоно, признато македонско национално малцинство кое со векови живее на овој простор, како лојални граѓани на Албанија, но и

како чувари на својот македонски код, јазик и традиција.

Како пример за практично почитување на малцинските права, во нашите училишта македонскиот јазик е официјално застапен во образовниот процес, а патната и официјалната сигнализација на територијата на целата општина е соодветно испишана на три јазици: албански, македонски и англиски.

Сакам на овој престижен форум да истакнам уште еден многу важен и специфичен факт: целата територија на Општина Пустец целосно се совпаѓа со територијата на Националниот парк „Преспа“. Станува збор за преубав, еколошки чист и магичен крај. Нашата општина ги крие во себе бесценетите природни убавини на Преспанското Езеро, мистичниот и вековен остров Мали Град, како и уникатното културно-историско богатство олицетворено во познатите пештерски цркви кои датираат уште од 14-тиот век.

Но, за да опстои овој рај и за да ги задржиме луѓето на своите огништа, само природните убавини не се доволни. Токму затоа, од оваа говорница сакам да упатам јасен апел, потребно е многу поголемо внимание и конкретна поддршка од страна на албанските централни институции за социо-економскиот развој на Општина Пустец. Инвестициите во инфраструктурата, одржливиот туризам и локалната економија се клучни за нашето малцинство да има сигурна и просперитетна иднина.

Патот на Западен Балкан кон Европската Унија не е комплетен без целосно признавање, но и економски развој на средините каде што живеат националните малцинства. Ние во Пустец покажуваме дека малцинствата не се товар, туку бесценето богатство и додадена вредност за државата во која живеат. Но, за да го сочуваме ова богатство, потребна е континуирана грижа, силна институционална поддршка и будност од сите нас. Овој семинар е вистинското место каде што гласно порачуваме дека малцинските права и економскиот развој одат рака под рака!

Упатувам огромна благодарност до организаторите ФУЕН и АГСМ, како и до Македонското друштво „Илинден“-Тирана за нивната посветеност во организирањето на овој значаен форум. Размената на искуства на овој панел сигурно ќе отвори нови хоризонти за подобра иднина на сите малцинства во регионот.

На крајот, ви посакувам успешна и плодна панел-дискусија. Нека заклучоците од овој 29-ти семинар бидат силен поттик за уште поголеми права, поголема видливост и рамноправно место за малцинствата во големото европско семејство.

ЕНДРИТ ФЕТАХУ: ПОЧИТУВАЊЕТО НА ПРАВАТА НА МАКЕДОНСКОТО МАЛЦИНСТВО Е ДЕЛ ОД ЕВРОПСКАТА ИДНИНА НА АЛБАНИЈА

Во рамките на 29-от Семинар на Работната група за словенски малцинства во Европа, организиран од Федералната унија за европките националности во соработка со Македонското друштво „Илинден“-Тирана, се одржа панел-дискусијата „Западен Балкан и неговите национални малцинства на патот кон ЕУ?“, на која свое излагање имаше потпретседателот на Македонска алијанса за европска интеграција, Ендрит Фетаху.

Во своето обраќање, Фетаху се осврна на улогата на националните малцинства во процесот на европска интеграција на земјите од Западен Балкан, нагласувајќи дека почитувањето на човековите и малцинските права претставува еден од темелните принципи врз кои е изградена Европската Унија.

Тој истакна дека Република Албанија направила значајни чекори во унапредувањето на законската рамка за заштита на националните малцинства, особено со усвојувањето на Законот за заштита на националните малцинства. Сепак, според него, остануваат бројни предизвици поврзани со целосната примена на законските одредби во пракса.

Фетаху нагласи дека македонското национално малцинство во Албанија очекува понатамошно подобрување на можностите за образование на мајчин јазик, поголема застапеност во институциите, поддршка за културните активности и обезбедување услови за зачувување на националниот и јазичниот идентитет.

На крајот од своето излагање, потпретседателот на МАЕИ повика на поголема соработка меѓу институциите, граѓанските организации и меѓународните партнери со цел обезбедување целосна

примена на европските стандарди за заштита на националните малцинства во Албанија и во целиот регион на Западен Балкан.

Панел-дискусијата собра претставници на националните малцинства, експерти, академици и претставници на меѓународни организации, кои разговараа за предизвиците и можностите со кои се соочуваат малцинските заедници во процесот на европска интеграција.

МУЗИЧКА ГРУПА “БАЈРАМИ” ОД ОРЕШЕК ОБЛАСТА ГОРА НАСТАПИ НА ГАЛА-ВЕЧЕРАТА ПО ПОВОД 30 ГОДИНИ ОД РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА

Во рамките на 29-тиот Семинар на Работната група на словенските малцинства во Европа, организиран од Федерална унија на европски националности во соработка со Македонско друштво “Илинден”-Тирана. Посебен момент беше гала-вечерата по повод 30 години од постоењето на Работната група на словенските малцинства (АГСМ), каде во свечена атмосфера беше одбележан овој значаен јубилеј.

За дополнително збогатување на програмата настапи македонската музичка група “Бајрами” од селото Орешек, област Гора. Со изведба на традиционални песни и автентични музички мотиви од областа Гора, тие внесоа посебна емоција и гордост, достоинствено претставувајќи ја културата и традиција на македонците од областа Гора.

Настанот беше уште една потврда за важноста на културната дипломатија и заедничкото дејствување во насока на зачувување и афирмација на националниот и културниот идентитет на словенските малцинства во Европа.

ПРЕТСТАВНИЦИ НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА БЕА И ВО ПОСЕТА НА ПАРЛАМЕНТОТ НА РЕПУБЛИКА АЛБАНИЈА

Во Тирана продолжува 29-тиот Семинар на Работна група на словенските малцинства во Европа во организација на ФУЕН и Македонско друштво “Илинден”-Тирана. Претставници на словенските малцинства од 20 организаци со 40 преставници од 11 држави Албанија, Германија, Австрија, Словенија, Хрватска, Естонија, Украина, Унгарија, Србија, Италија, Словачка.

Денска семинарот продолжи со посета на Парламентот на Република Албанија, се одржа панел дискусија: „Западен Балкан и неговите национални малцинства на патот кон ЕУ“ со Модератор: д-р Хартмунт Лајпнер, претседател на Работната група за словенски малцинства (АГСМ) и потпретседател на Федералната унија на европските националности (ФУЕН) на панел дискусија учество зема Атанас Плоча, заменик градоначалник на општина Пустец, Ендрит Фетаху, потпретседател на Македонска алијанса за европска интеграција, Дејан Чулафиќ, предавач на Универзитетот „Луиџ Гуракуќи“ Скадар, Ентела Бињаку, директор на фондацијата „Хариет Марино“, припадник на Влашкото национално малцинство во Албанија.

Истовремено, се дискутираше за работата на работната група на словенски малцинства (АГСМ). На крајот се одржа гала вечера 30 години работната група на словенски малцинства (АГСМ) пристапи и македонска музичка група „Бајрами“ од село Орешек областа Гора.

ПОСЕТА НА НАЦИОНАЛНИОТ МУЗЕЈ НА ДРЖАВНАТА БЕЗБЕДНОСТ И ПРИСЛУШУВАЊЕТО „КУЌА СО ЛИСЈА“ ВО ТИРАНА

Во Тирана се одржа 29-тиот Семинар на Работната група на словенските малцинства во Европа, во организација на ФУЕН, во соработка со Македонското друштво „Илинден“-Тирана.

Во рамки на семинарот, учесниците најпрво го посетија Националниот музеј на државната безбедност и прислушувањето „Куќа со лисја“, каде што имаа можност да се запознаат со значаен дел од поновата историја на Република Албанија.

Преку музејската поставка и изложените документи, фотографии и предмети, учесниците се запознаа со функционирањето на поранешниот безбедносен апарат и со начинот на кој биле следени и контролирани граѓаните во периодот на комунистичкиот режим.

Посетата претставуваше можност за подобро разбирање на историските околности и општествените промени низ кои поминала Албанија, како и за потсетување на значењето на почитувањето на човековите права, слободата и демократските вредности.

УЧЕСНИЦИТЕ ОД 29-ОТ СЕМИНАР НА РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ЕВРОПА, БЕА ВО ПОСЕТА НА КАТЕДРАЛНАТА ПРАВОСЛАВНА ЦРКВА „ВОСКРЕСЕНИЕ ХРИСТОВО“ ВО ТИРАНА И ОСТВАРИЈА СРЕДБА СО НЕГОВОТО БЛАЖЕНСТВО Г.Г. ЈОАН, АРХИЕПИСКОП НА ТИРАНА, ДРАЧ И ЦЕЛА АЛБАНИЈА

Третиот ден на 06.06.2026 година престапниците од 29-от Семинар на Работната група на словенските малцинства во Европа беше посветен на запознавање со културното, верското и историското наследство на Тирана.

Во продолжение ја посетија Катедралната православна црква „Воскресение Христово“ во Тирана и остварија средба со Неговото Блаженство г.г. Јоан, Архиепископ на Тирана, Драч и цела Албанија. За време на посетата, учесниците се поклониле пред моштите на Свети Јован Владимир.

Програмата продолжи со посета на Пирамидата во Тирана, денес препознатлив културен и технолошки центар, кој во минатото бил мавзолеј на Енвер Хоџа.

Во рамките на семинарските активности беше организирана и тематска прошетка низ главниот град на Албанија под наслов „Траги на малцинствата во Тирана“, преку која учесниците имаа можност поблиску да се запознаат со историското присуство и придонесот на различните малцински заедници во градот.

29-ТИОТ СЕМИНАР НА РАБОТНАТА ГРУПА НА СЛОВЕНСКИТЕ МАЛЦИНСТВА ВО ТИРАНА СЕ ФОКУСИРА НА СОСТОЈБАТА НА МАКЕДОНСКО НАЦИОНАЛНО МАЛЦИСТВО ВО РЕПУБЛИК АЛБАНИЈА

Од 4 до 7 јуни, во Тирана се одржа 29-тиот семинар на Работната група на словенските малцинства при ФУЕН за прв пат во Албанија и во годината кога се одбележува 30-годишнината од АГСМ.

Учествуваа околу 40 претставници на словенските малцинства од цела Европа. Настанот беше организиран заедно со Македонското друштво „Илинден“-Тирана, кое го претставува Македонското малцинство во Албанија.

Фокусот беше ставен на состојбата на Македонската заедница во Албанија, прашањата за јазикот, образованието, културниот идентитет, политичкото учество и институционалното признавање, како и улогата на националните малцинства во Западен Балкан на патот кон Европската Унија.

Портпаролот на АГСМ и потпретседател на ФУЕН, д-р Хартмут Лајпнер, го опиша семинарот како „пресвртница“. Состанокот во годината на јубилејот го истакна растечкиот дострел на АГСМ, кој денес обединува 32 организации-членки од 11 земји и е најголемата работна група во рамките на ФУЕН. Тој, исто така, ја нагласи важноста на правата на малцинствата во процесот на ЕУ: тие се централен дел од владеењето на правото и демократскиот развој.

На отворањето, АГСМ ја доби наградата „Илинден“ за својата посебна посветеност на македонското национално малцинство во Република Албанија. Придонесите од експерти и изложбата за образование на мајчин македонски јазик дадоа увид во состојбата на заедницата на терен. Панел дискусијата јасно стави до знаење: Албанија создаде важни темели со Законот за национални малцинства од 2017 година, но она што останува одлучувачко е правата предвидени во законот да се спроведуваат и во пракса.

Претставниците од политиката и малцинските организации се осврнаа на конкретни предизвици, вклучувајќи ја политичката застапеност, усогласувањето со европските стандарди и прашањата за асимилација и демографскиот развој. Постоеше согласност дека малцинствата се додадена вредност за општеството и демократијата.

Покрај јавната програма, семинарот послужи и за внатрешната работа на АГСМ. Организациите-членки известуваа за актуелните случувања во нивните заедници, тековните проекти и заедничките грижи во рамките на ФУЕН. Размената со политичките институции беше исто така дел од програмата: Во Парламентот на Република Албанија, учесниците добија увид во парламентарната работа и се осврнаа на прашања поврзани со малцинствата. Средбите со институциите и културната програма го надополнија настанот.

30-годишнината од АГСМ беше одбележана со свечена вечер. ФУЕН сака особено да им се заблагодари на домаќините од Македонското друштво „Илинден“-Тирана за организацијата и гостопримството.

Работната група за словенски малцинства (АГСМ) при ФУЕН е основана во 1996 година и ги обединува организациите на словенските малцинства од различни европски земји. Како дел од мрежата на FUEN, таа им нуди на своите членови платформа за размена, соработка и заедничко претставување на интересите. Годишната серија семинари се одржува секоја година во различен регион со словенско малцинство и дава увид во состојбата на соодветната заедница на терен.

fuen.org

ИМПРЕСУМ:

Издавач: Македонско друштво "Илинден"-Тирана
 Главен и одговорен уредник: Никола Ѓурѓај
 Лектура: Естела Карамешиноска
 Компјутерска обработка: Анита Милевска
 Печати: Печатница Абази - Тирана
 Фотографии: Редакција на Македонски весник "Илинден" и Македонско друштво "Илинден"-Тирана
 Адреса: Rruga "Mihal Grameno" Nr. 167, Tirana, Albania
 Телефон: +355 69240 1778
 E-mail: drustvo.ilinden.tirana@live.com
 www.ilinden-tirana.com
 www.vesnik-ilinden.com

© Македонски весник "Илинден" - Сите права се задржани. Не е дозволено копирање, умножување или понатамошна репродукција или дистрибуција на делови или на целото издание во печатени или електронски медиуми без претходно добиено одобрение од издавачот.

Македонска народна носија - Преспа

Veshje populllore maqedonase - Prespë